

# ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ПЛАТФОРМА ПАРАДИГМАЛЬНИХ ЗМІН ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Матеріали I Всеукраїнської  
науково-практичної конференції  
присвяченої пам'яті  
проф. Войнаренка Михайла Петровича

27-28 жовтня 2022 року  
м. Хмельницький

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ)  
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
НАФТИ І ГАЗУ (М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК)  
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. ВІННИЦЯ)  
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ НАН УКРАЇНИ (М. КИЇВ)  
УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ (М. ХАРКІВ)  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» (М. ОДЕСА)  
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. ЗАПОРІЖЖЯ)**

# **Фінансово-економічна платформа парадигмальних змін повоєнного розвитку України**

Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції  
присвяченої пам'яті проф. Войнаренка Михайла Петровича  
27-28 жовтня 2022 року, м. Хмельницький

**Хмельницький**

**2022**

*Рекомендовано до друку Науково-технічною радою  
Хмельницького національного університету  
(протокол № 5 від 23 квітня 2018 р.)*

Включені матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції присвяченої пам'яті проф. Войнаренка Михайла Петровича «Фінансово-економічна платформа парадигмальних змін повоєнного розвитку України», проведеної 27-28 жовтня 2022 року (м. Хмельницький)

Збережена авторська редакція. Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність посилань несуть автори поданих матеріалів.

**Редакційна колегія:**

д.т.н., проф. Синюк О.М.; к.е.н., доц. Скоробогата Л.В.;  
к.е.н., доц. Джулій Л.В., к.е.н. доц. Кобець Д.Л.; к.е.н. Валькова Н.В.

Ф67 Фінансово-економічна платформа парадигмальних змін повоєнного розвитку України: Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції присвяченої пам'яті проф. Войнаренка Михайла Петровича (27-28 жовтня 2022 року, м. Хмельницький). – Хмельницький: ХНУ, 2022. – 354 с.

Наведено матеріали міжнародної науково-практичної конференції, які стосуються актуальних питань щодо сучасного стану та парадигмальних змін повоєнного розвитку України.

Визначені фінансові аспекти післявоєнного розвитку України. Розглянуто актуальні проблеми управління інвестиційною та інноваційною діяльністю підприємств. Досліджено тенденції розвитку системи обліку, аудиту та оподаткування у глобальному та цифровому вимірі. Визначені фінтех та IT-інструменти цифрової економіки, як основа післявоєнного розвитку України. Запропоновані маркетингові стратегії відбудови України та перспективи повоєнного розвитку територій і громад.

Видання розраховане на науковців, викладачів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, докторантів, працівників державного сектору економіки та суб'єктів підприємницької діяльності/

УДК: 338.24 (447)

© Хмельницький національний університет, 2022

© Автори тез доповідей і повідомлень, 2022

## ЗМІСТ

### СЕКЦІЯ 1. ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ПІСЛЯВОЄННОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

---

<b>БАГАЦЬКА К.В.</b> Капіталізація комунальних підприємств в повоєнний період.....	22
<b>БАРАБАШ Л.В.</b> Післявоєнні особливості розвитку податкової системи України .....	24
<b>БЄЛОУСОВА Л.І., БЄЛОУСОВ Я.І.</b> Форсайт інвестицій у післявоєнний час.....	26
<b>БІТЮК І.М., КОВАЛЬСЬКА О.В.</b> Підтримка малого та середнього бізнесу в умовах війни .....	27
<b>ВІЛІАК Ҁ.У.</b> Фінансові наслідки війни для України.....	29
<b>БОНДАРЧУК М.К.</b> Формування стратегії фінансового розвитку комерційних банків.....	31
<b>VISHNEVSKA A., SKOROBOGATOVA N.</b> Financial planning as a tool for ensuring the balanced development of enterprises .....	33
<b>ГОНЧАРОВ Ю.В., КОРОТЕНКО В.В.</b> Відновлення економіки України в післявоєнний період .....	35
<b>ГОРАЛЬ Л.Т., КОРНІЄНКО А.М.</b> Моніторинг економічних ризиків нафтогазових підприємств.....	37
<b>ЯКУБИШИН О.П.</b> Актуалізація перегляду методології тарифоутворення на послуги з транспортування природного газу .....	38
<b>ГУЛЕНЕЦЬ В.Ю., ПОЛОЗОВА В.М.</b> Діагностика формування та використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання .....	40
<b>ДВОРНИК І.В.</b> Фінансові аспекти сучасного стану розвитку України .....	44
<b>ДИХА В.В., ДИХА М.В.</b> Інноваційний розвиток енергетики у системі повоєнного розвитку України .....	46

<b>ДУБ С.І.</b> Циркулярна економіка як парадигмальна основа відродження України.....	48
<b>КУЧМЙОВА Т.С., БРАШАВЕЦЬКА О.В.</b> Управління амортизаційною політикою підприємства в умовах воєнного стану.....	50
<b>ЛАРІОНОВА К.Л., ХМІЗ О.</b> Особливості кредитної діяльності банків України під час воєнного стану .....	53
<b>ЛЕВКОВЕЦЬ Н.П.</b> Проблеми дефіциту державного бюджету України та напрями стабілізації .....	55
<b>ЛИТВИН А.В., ІВАНОВА Н.С.</b> Фінансові стратегії післявоєнного розвитку України.....	57
<b>ЛИТВИНОВА Д., ЛАГОДІЄНКО Н.В.</b> Зміни законодавчих норм щодо податкової звітності в умовах військового стану .....	59
<b>МАРТИНЕНКО К.Р.</b> Фінансово-обліковий профіль відбудови економіки України.....	61
<b>МИНИЧ Ю.В., СУЛІМА О.О.</b> Реконструкція як основа економічної інтеграції України з ЄС .....	65
<b>НЯНЬКО Л.Ю.</b> Роль комерційних банків за воєнного стану та у післявоєнному відновленні України .....	67
<b>ОЛЕЙНИКОВА Л.Г.</b> Методи управління сплатою податків, інструменти та важелі управління податковими надходженнями .....	69
<b>ПЕТРУК Н.К.</b> Економічна наука в системі соціально-гуманітарного знання .....	75
<b>ПОРТОВАРАС Т.Р.</b> Удосконалення класифікації фінансових ризиків для цілей аналізу .....	77
<b>СОЛОСІЧ О.С.</b> Економічна безпека підприємництва в умовах повоєнного розвитку: фінансові аспекти.....	79
<b>ТАРАСЮК В.В., ГРИШИНА Л.О.</b> Актуальні проблеми та шляхи покращення фінансової системи України у післявоєнний період .....	80
<b>ТІТЕНКО Z.</b> Financial risk management policy as a condition for ensuring the financial security of enterprises.....	82

<b>ТКАЧУК Л.М., ГАВЕНКО М.С.</b> Особливості управління власним капіталом підприємства.....	84
<b>ТЮРІНА Н.М., НАЗАРЧУК Т.В.</b> Розвиток економіки України у повоєнний період.....	85
<b>ФРАДИНСЬКИЙ О.А.</b> Війна як стимул для реформування та лібералізації податкової системи України .....	87
<b>ФРОНІН Д.С.</b> Вплив війни на економіку України .....	91
<b>ЧЕРЕП А.В., КАЙРАЧКА Н.В., НАЗІНА А.А.</b> Особливості формування фінансових ресурсів АТ ЛКФ Світоч на фоні інтеграційних процесів з ЄС.....	93
<b>ЧІКОВ І.А.</b> Дискримінантні моделі діагностики ймовірності банкрутства суб'єктів господарювання.....	97
<b>ШЕЛУДЬКО С.А.</b> Необанки та їх роль у повоєнній трансформації банківської системи України .....	99
<b>ЮРЧИШЕНА Л.В.</b> Розрив видатків за видами фінансування як індикатор фінансової стійкості ЗВО.....	101

## **СЕКЦІЯ 2. УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ТА ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ**

---

<b>БОЛОТНОВ Д.Г.</b> Розвиток підприємства як економічна категорія .....	103
<b>БОРОВІК Л.В.</b> Напрями удосконалення інвестування аграрного виробництва .....	104
<b>БРАЖНИК Л.В., ЧУМАК В.Д.</b> Особливості формування регіональної інвестиційної стратегії малого підприємництва .....	106
<b>ВІТЮК А.В.</b> Перспективи розвитку інвестиційної діяльності у повоєнний період.....	108
<b>ГЛАДКА Д.О.</b> Оцінювання інноваційного потенціалу підприємства: методи та підходи.....	110

<b>ГОРАЛЬ Л.Т.</b> Міжгалузева мережева взаємодія як чинник ревіталізації нафтогазопереробної галузі України .....	112
<b>ГОРБАТЮК О.В., РОМАНЮК Р.Р.</b> Інноваційні технології в управлінні персоналом .....	116
<b>ГРЕБІНСЬКА С.І.</b> Ведення бізнесу в умовах війни: проблеми та підтримка з боку держави.....	118
<b>ДАНІЛКОВА А.Ю., КУЛІЙ Б.О., БИСТРИЦЬКИЙ Д.А., ОЛІЙНИК А.І.</b> Профіль посади, як основа HR-системи, його застосування на підприємстві.....	121
<b>ЄДИНАК В.Ю.</b> Формування інноваційно-сприятливого середовища в Україні у післявоєнній перспективі .....	123
<b>ЄПФАНОВА І.Ю.</b> Джерела фінансування проєктів підприємств в повоєнний період .....	125
<b>ЗІНЕНКО К.А., КОБЄЛЄВА Т.О.</b> Особливості формування економічної безпеки будівельного підприємства .....	127
<b>КОБЄЛЄВА А.В.</b> Інтегрована модель оцінки інноваційних розробок.....	129
<b>КОВАЛЬ Н.О.</b> Інноваційна система як нова бізнес-модель сучасної економіки .....	131
<b>КОВАЛЬ Н.О., ШИНКАРЧУК К.С.</b> Інновації як фактор підвищення продуктивності праці в умовах післявоєнного розвитку підприємств України.....	133
<b>KOROTAIEVA O.</b> Comprehensive pidhid to the sight of the virobnc potential of the industrial enterprise .....	134
<b>КОСТРИЦЬКА А.А., ЛУК'ЯНОВА В.В.</b> Діагностика ризику підприємницької діяльності суб'єктів господарювання .....	136
<b>КУЗЬМІН О.Є., ТЕРЛЕЦЬКА В.О.</b> Сутність венчурних бізнес-структур .....	140
<b>ЛІННІК Д.В., ЛУК'ЯНОВА В.В.</b> Точка беззбитковості, як основний фактор привабливості інвестиційного проєкту .....	142
<b>МАСЛАК М.В.</b> Передумови ефективного управління інтелектуальною власністю підприємства .....	144

<b>МЕЙШ А.В.</b> Аналіз макроекономічних показників, та їх вплив на інноваційний розвиток .....	146
<b>МЩУК М.Ю.</b> Концептуалізація інноваційної моделі управління інтеграційними виробничими ланцюгами .....	150
<b>МОТРУК Д.А.</b> Особливості системи антикризового управління підприємством в сучасних умовах.....	153
<b>НИКОЛАЄНКО С.М.</b> Розвиток теорії кластерів.....	155
<b>НИКОЛЬЧУК Ю.М.</b> Інвестиційна стратегія підприємства в кризових умовах .....	157
<b>ОЛЕКСІЄНКО Р.Ю.</b> Деякі аспекти стратегічного управління інноваційним розвитком організації.....	159
<b>ОЧЕРЕТЯНА О.В.</b> Сталий розвиток підприємства в умовах повоєнного розвитку .....	161
<b>PERERVA P., MATROSOVA V., DIAKOVA N.</b> Assessment of the innovative potential of chemical industry enterprises .....	163
<b>PERERVA P., VERYUTINA V., PEREDRIY A.E.</b> Research of the investment potential category .....	165
<b>ПЕТРАЩУК М.В., ГОРАЛЬ Л.Т.</b> Удосконалення формування інноваційного потенціалу підприємств лісової промисловості ....	167
<b>РАТУШНЯК О.Г., БАДЯ Я.В.</b> Тайм-менеджмент як основа ефективної діяльності підприємства.....	171
<b>СЛОБОДЯН Т.А.</b> Фінансові інвестиції в бухгалтерському обліку.....	173
<b>СТАДНИК В.В., ГОНЧАРУК О.В.</b> Преференції індустріальних парків у підтримці релокації та розвитку високотехнологічного бізнесу в Україні.....	174
<b>СТАХУРСЬКА С.А.</b> Інвестиційна складова в забезпеченні змін та еволюційного розвитку підприємства.....	176
<b>ТОВАЖНЯНСЬКИЙ П.В., ПЕРЕРВА П.Г.</b> Напрямки застосування аутсорсингу на підприємстві.....	178
<b>ХВОСТИНА І.М. ПАНЕВНИК Т.М.</b> Стратегічні орієнтири управління інвестиціями на підприємствах у повоєнний період..	181



<b>ХРИСТЕНКО Г.М., БРИДУН А.О.</b> Управління інноваційною діяльністю підприємства.....	183
<b>ЦЩИК Р.В., КОТИС Н.В.</b> Використання математико-статистичних методів для прийняття ефективних управлінських рішень .....	185
<b>ЧЕРЕП О.Г., КОНДРАТЕНКО В.О.</b> Поетапні підходи до побудови інноваційної стратегії підприємств.....	187

### **СЕКЦІЯ 3. РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ: ГЛОБАЛЬНИЙ ТА ЦИФРОВИЙ ВИМІР**

---

<b>БОБРОВНИК В. М., ТКАЧУК К. Р.</b> Підходи до трактування поняття «виробничі запаси» підприємства: обліково-економічний аспект .....	191
<b>БОГАТЧИК Л.А., ДАНЧУК Т.В.</b> Облікова політика як інструмент управління системою інформаційно-облікового забезпечення підприємства.....	193
<b>ВАЛЬКОВА Н.В., БОЧУЛЯ А.В.</b> Проблеми формування податкової політики України в умовах глобалізації .....	195
<b>ВАЛЬКОВА Н.В., ГРИГОРУК Н.В.</b> Оподаткування підприємств сільгоспвиробників, як інструмент сприяння розвитку аграрного сектору економіки.....	197
<b>ВИШОМІРСЬКИЙ С.В., СКОРОБОГАТА Л.В.</b> Контролінгова система збалансованих показників у механізмі стратегічного управління державних підприємств.....	199
<b>ДЖУЛІЙ Л.В., ЄМЧУК Л.В., ГРИЦЮК О.О.</b> Облік власного капіталу в інформаційному забезпеченні управління підприємством.....	201
<b>ДОВЖ В.В.</b> Бухгалтерський облік зобов'язань вітчизняних транспортних підприємств як інструмент підтримки суверенітету України в умовах воєнного стану.....	203

<b>ДОЦЕНКО Ю.О., КОРХ І.С., ЛЕГА О.В.</b> Ймовірність банкрутства: інструментарій діагностики.....	206
<b>ЖУК Н.Т.</b> Аналіз зовнішніх чинників впливу на фінансову безпеку підприємств харчової промисловості.....	208
<b>ЖУКЕВИЧ С.М.</b> Історія виникнення і розвитку фінансового аналізу.....	210
<b>ЗАМАЗІЙ О.В., ТКАЧУК К.Р.</b> Використання системи збалансованих показників при формуванні процедур контролю основних засобів підприємства.....	212
<b>ЗАМАЗІЙ О.В., ФУРМАН А.І.</b> Сутність поняття збуту продукції (робіт, послуг) в сучасних умовах та облік його функцій.....	216
<b>КАРПАЧОВА О.В.</b> Оформлення робочої документації аудитора за допомогою EXCEL.....	219
<b>КОРОЛЬЧУК І.І., КОБЕЦЬ Д.Л.</b> Проблемні питання аудиту у тваринницькій галузі.....	220
<b>КРІГЕР Ю.Ю.</b> Актуальність аудиту ефективності сільськогосподарських підприємств під час війни.....	223
<b>КУШНІРУК М.В. СКОРОБОГАТА Л.В.</b> Облікові аспекти контролю якості на будівельних підприємствах в категоріях адаптивної моделі управління.....	225
<b>ЛИПОВАТА І.М., КУЛИК Ю.Р., ЛЕГА О.В.</b> Інвентаризація як елемент контролю за збереженням виробничих запасів підприємства.....	227
<b>ЛОПАТОВСЬКИЙ В.Г., БОГАТЧИК Л.А.</b> Оцінка організаційно-методичних особливостей обліку операцій з давальницькою сировиною на підприємстві.....	229
<b>МЕЛЬНИК Т.Г.</b> Облік, оподаткування та контроль управління персоналом.....	231
<b>МЕЛЬНИЧУК І.І.</b> Спрощена система оподаткування: актуальні питання змін.....	235

<b>НАЗАРОВА І.Я.</b> Обліково-інформаційні процеси у корпоративних об'єднаннях в контексті економічних та суспільних змін .....	237
<b>НЕСТЕРЕНКО І.В.</b> Тенденції розвитку екологічного обліку на біоекономічних засадах .....	240
<b>НЕСТЕРУК Г., ГЕРАСИМЕНКО К.</b> Система обліку в малому бізнесі .....	242
<b>ОВОД Л.В., ЛІТВИНОВА Ю.І.</b> Удосконалення управлінського обліку і звітності основних засобів в науково-виробничих центрах стандартизації, метрології та сертифікації .....	245
<b>ПОНОМАРЬОВА Н.А.</b> Професійна етика аудитора в умовах війни .....	247
<b>ПРИСТЕМСЬКИЙ О.С., СЕБРО О.О.</b> Вплив грошових потоків на формування високоліквідних активів підприємств .....	249
<b>РАГУЛІНА А.О.</b> Інформаційні технології в обліку .....	251
<b>РОМАНЕНКО А.А.</b> Особливості системи оподаткування аграрної сфери України .....	253
<b>СЛОБОДЯНИК Ю.Б.</b> Роль рахункової палати як вищого органу аудиту у повоєнному розвитку України .....	256
<b>ТКАЧ Д.А., СКОРОБОГАТА Л.В.</b> Концепція побудови системи обліку та контролю в умовах цифрової трансформації стратегічних систем вимірювання .....	258
<b>ХОДЗИЦЬКА В.</b> Стратегічна управлінська звітність корпорацій: крок до конкурентноспоможності .....	260
<b>ХОРУНЖАК Н.М.</b> Науково-дослідна робота та стандартизація підготовки фахівців спеціальності 071 - облік і оподаткування ...	263
<b>ЦЕБЕНЬ Р.Л.</b> Місце обліку в управлінні електроенергетичним підприємством-оператором системи розподілу .....	265
<b>ЦЕБЕНЬ Р.Л., КОЗЕНКО В.</b> Особливості переоцінки основних засобів .....	267

<b>ЧЕНАШ В.С.</b> Внутрішній аудит як засіб забезпечення інтеграції контрольної функції на етапі трансформації підприємств.....	269
<b>ЧУБЕНКО М.І., ПОНОМАРЬОВА Н.А.</b> Роль обліку операцій фінансово-інвестиційного циклу в системі економічної безпеки суб'єкта господарювання.....	271
<b>ЯЦИШИН С.Р.</b> Ризики у формуванні облікової системи.....	273

#### **СЕКЦІЯ 4. ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА, ФІНТЕХ ТА ІТ-ІНСТРУМЕНТИ ЯК ОСНОВА ПІСЛЯВОЄННОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ**

---

<b>АРТЕМЕНКО Л.П., ЛАГОДІЄНКО В.В.</b> Підтримка фінтехів в повоєнній економіці України.....	276
<b>ГРИШИНА Н.В., НАЗРІЄВА З.Т.</b> Відновлення та розвиток економіки України через інновації та цифровізацію у післявоєнний період.....	278
<b>ЛОЗОВА О.В., ГІГАШВІЛІ Е.Г.</b> Система оперативного управління підприємством.....	280
<b>ЛОСЬ З.В., ЛОСЬ Д.В.</b> Удосконалення управління інформаційною безпекою підприємств в умовах воєнної економіки.....	282
<b>МІРОНОВА Ю.В.</b> ІТ підтримка розробки та реалізації проектного управління післявоєнного українського підприємства.....	284
<b>НАЦВЛІШВІЛІ Т.М.</b> «Дія сіті» як один з драйверів розвитку вітчизняної економіки.....	286
<b>ОСНКУРОВА YU.O., ОКОМЕЛЧЕНКО А.А.</b> ...Management of marketing and logistics development in an agricultural enterprise.	289
<b>ПАРСЯК В.Н.</b> Концепція маринізму та повоєнний розвиток морської діяльності в Україні.....	291

<b>ПРОКОПВ Ю. О.</b> Цифрова економіка – конкурентна перевага України у післявоєнний період .....	293
<b>ПРОСКУРОВИЧ О.В.</b> Фінансові важелі відбудови економіки України .....	295
<b>ТАРАНЕНКО Р. В.</b> ІТ – індустрія: виклики і перспективи .....	297
<b>ХЛЬОУПЕК Д.С., БРИНЗЕЙ Б.С.</b> Переваги та недоліки цифровізації.....	299
<b>CHEREP A.V. VORONKOVA V.G.</b> Digital transformation key areas of creative technologies in touristic field: climate change and global economic recovery .....	301

## **СЕКЦІЯ 5. МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ**

---

<b>КОСЕНКО С.А., ПЕРЕРВА П.Г.</b> Особливості маркетингу дитячої школи танців.....	307
<b>ПЕТРОВСЬКА О.М., АРТЕМЕНКО Л.П.</b> Маркетингова стратегія відбудови України.....	309
<b>ТКАЧУК С.В.</b> Маркетингові та рекламні стратегії як інструмент розвитку підприємств.....	311
<b>ШАПОВАЛ В.С., ПЕРЕРВА П.Г.</b> Дослідження кон'юнктури ринку мобільних телефонів та перспектив його розвитку.....	313

## **СЕКЦІЯ 6. ПЕРСПЕКТИВИ ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ ТА ГРОМАД**

---

<b>АДАМОВСЬКА В.С., КУЛИК А.Г.</b> Організаційна культура публічного управління як драйвер розвитку громад у повоєнний період .....	316
<b>БЕЗПАЛА О.В.</b> Мовна досконалість як запорука повоєнної світової інтеграції українського суспільства .....	318

<b>БОЙЧЕНКО Е.Б.</b> Розбудова територій пріоритетного розвитку як драйвер відновлення повоєнної економіки України .....	320
<b>БРУССНЦЕВА О.А.</b> Вплив російської збройної агресії на ринок праці: тренди, ризики та напрями стабілізації.....	321
<b>ВАШАЙ Ю.В., ЯЩУК Н.О.</b> Теоретичні аспекти воєнної міжнародної міграції .....	322
<b>ГАЛГАШ Р.А., НЕСТЕРОВ Г.Г.</b> Перспективи повоєнного розвитку приграничних територіальних громад .....	324
<b>ГРАБОВСЬКА І.В.</b> Впровадження інноваційних моделей системного оцінювання діяльності органів влади.....	326
<b>ДЖУЛІЙ Л.В., ЄМЧУК Л.В., БІЛОРУСЕЦЬ Л.М., ЧЕНАШ В.С.</b> Розвиток кластерних структур за умов глобалізаційних викликів.....	328
<b>КОВАЛЕНКО В.В.</b> Соціально-економічний розвиток територіальних громад у повоєнний час .....	332
<b>МЩУК Є.В., БОРЗИКІН О.І.</b> Корпоративна культура в публічних службах як засіб підвищення ефективності управління територіальними громадами у повоєнний період .....	334
<b>СІМКІВ Л.Є., БОЙЧУК О.І.</b> Стратегічне планування регіонального розвитку на засадах концепції смарт-спеціалізації	336
<b>СОЛОВЕЙ І.С., КЛИШ М.С.</b> Стандартизація і сертифікація у сфері туристичної діяльності.....	339
<b>СУКАЧ О.М.</b> Інструменти забезпечення фінансового вирівнювання територіальних громад.....	342
<b>ЩУРОВ І.В.</b> Ідентифікація загроз енергетичній безпеці України	344
<b>ФІЛИПОВА С.В., ВУГЕЛЬМАН П.В.</b> Парадигмальні зміни економіки: стратегія розвитку міста Одеса «5Т» .....	345
<b>ПЄШКОВА В.О.</b> REA-модель обліку та GRI-звітність в системі підтримки управлінських рішень.....	350
<b>ЯСІНСЬКА І.В., ДЖУЛІЙ Л.В.</b> Комплексна система контролю за умов цифрової трансформації парадигми менеджменту.....	352

## **РОЗРИВ ВИДАТКІВ ЗА ВИДАМИ ФІНАНСУВАННЯ ЯК ІНДИКАТОР ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ЗВО**

Фінансування ЗВО здійснюється за рахунок бюджетного і приватного фінансування. Можливість отримати бюджетні місця регіональним ЗВО стає все важче, що пов'язано з політикою Міністерства освіти і науки України щодо кількості виділених бюджетних місць, які розподіляються за рівнями вищої освіти, спеціальностями/групами спеціальностей, залежать від конкурсного балу потенційного вступника та пріоритетності вступу до ЗВО. Загальний обсяг бюджетного фінансування у 2021-2022 рр. практично не змінився, становить 189,3 і 189,1 тис. осіб відповідно [1]. Зазнав змін розподіл бюджетних місць між рівнями освіти: скорочено на 3,3 тис. місць в магістратуру, на 2,7 тис. в докторантуру, збільшено кількість бюджетних місць на бакалавраті на 2,3 тис., на фахового та молодшого бакалавра на 2,6 тис. місць. Проте, останні тенденції показують, що бюджетні місця залишаються в центральних ЗВО або розподіляються на непопулярні спеціальності. Зазначені тенденції змушують ЗВО змінювати підходи до фінансування, використовувати економічну модель для забезпечення фінансової стійкості, спрямована на диференціацію доходів.

Міжнародна практика свідчить про позитивний вплив на фінансову стійкість диверсифікації доходів, проте збільшення частки приватного фінансування в структурі доходів українських ЗВО не є індикатором стійкості. Це обумовлено невідповідністю вартості навчання здобувачів вищої освіти витратам на їх підготовку, що як наслідок призводить до порушення фінансової стійкості ЗВО. Підтвердженням цього є оцінка розриву між бюджетним та приватним фінансуванням на підставі показників середні видатки на одного студента за відповідним джерелом фінансування. За даними 166 державних ЗВО[2] на підставі показника приведеного контингенту середні видатки на одного студента за державним замовленням суттєво коливаються: від максимального значення 309,23 тис. грн (Льотна академія Національного авіаційного університету), 240,25 тис. грн (Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського), 183,06 тис. грн (Одеська національна музична академія) до

мінімального – 34,39 тис. грн (Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського).

В розрахунку на одного студента середній рівень видатків за бюджетним замовленням становить 63 тис. грн, за контрактом 38 тис. грн при максимальних витратах на одного студента за контрактом 133,33 тис. грн (Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського), мінімальних – 14,92 тис. грн (Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва).

Наявність розриву видатків на одного студента за державним замовленням та контрактом негативно впливає на фінансову стійкість університетів, адже демпінгові ціни за контрактною формою фінансування при зростанні студентів-контрактників порушують рівень фінансової стійкості університетів, який підтримується за рахунок прийняття нетрадиційних рішень керівництвом щодо перерозподілу бюджетних коштів на покриття видатків за контрактною формою навчання. Оцінюючи такий розрив можна визначити середнє значення, що становить 31,0 тис. грн по сукупності ЗВО. Найвищий демонструє Льотна академія НАУ – 226,93 тис. грн[2]. Проте, є ряд ЗВО, де розрив є від’ємним (переважно медичні ЗВО), що свідчить про правильну цінову політику, специфіку підготовки фахівців та конкурентну позицію ЗВО.

Отже, за результатами аналізу можна стверджувати про наявність демпінгових цін на освітні послуги, що можуть покриватися за рахунок бюджетного фінансування, проте скорочення студентів на бюджетній формі у регіональних ЗВО не дає можливості в повній мірі покривати наявні розриви, а тому призводить до накопичення збитків та порушення фінансової стійкості. Зростання частки студентів-контрактників при збереженні демпінгових цін можливе за рахунок зростання набору та формування такого обсягу контингенту, що здатен компенсувати витрати на навчання в цілому по групі. Подальші досліджені спрямовані на визначення оптимальної моделі фінансування для забезпечення фінансової стійкості університетів.

### Література

1. Міністерство освіти і науки України. URL:<https://mon.gov.ua/> (дата звернення: 22.10.2022).
2. Міністерство фінансів України. URL:<https://www.mof.gov.ua/>(дата звернення: 16.09.2022).



*Наукове видання*

**Фінансово-економічна платформа парадигмальних змін  
повоєнного розвитку України**

Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції  
присвяченої пам'яті проф. Войнаренка Михайла Петровича  
27-28 жовтня 2022 року, м. Хмельницький

**Відповідальні за випуск:**

д.т.н., проф. Синюк О.М., к.е.н., доц. Скоробогата Л.В.

**Технічний редактор:**

к.е.н., доц. Кобець Д.Л.

**Комп'ютерний набір і верстка:**

к.е.н., доц. Кобець Д.Л.

